

Nodokļu vēstis: Eiropas Savienības tiesību akti. Aktualitātes Latvijā un ārzemēs

Avots: Sorainen

Jauns pagaidu muitas nodoklis zemas vērtības preču sūtījumiem no trešajām valstīm

Eiropas Savienības oficiālajā vēstnesī ir publicēta 2026. gada 11. februāra Padomes regula 2026/382 ar ko groza Regulu 1186/2009 attiecībā uz robežvērtībā balstīta atbrīvojuma no muitas nodokļiem atcelšanu (skatīt [šeit](#)). Ar šo regulu tiek atcelts muitas nodokļa atbrīvojums sūtījumiem, kuru vērtība nepārsniedz 150 EUR, vienlaikus ieviešot pagaidu vienotu muitas nodokli 3 EUR apmērā par katru sūtījumā esošo preci (ar atšķirīgu tarifa pozīciju) zemas vērtības importam laikposmā no 2026. gada 1. jūlija līdz 2028. gada 1. jūlijam.

Jaunā regula paredz grozīt Regulu 1186/2009, svītrojot tās II sadaļas V nodaļu un tādējādi atceļot līdzšinējo 150 EUR muitas nodokļa atbrīvojumu. Lai nodrošinātu funkcionējošu pārejas periodu līdz brīdim, kad tiks izveidota centralizēta Eiropas Savienības IT infrastruktūra, jaunā regula ievieš vienkāršotu pagaidu tarifu režīmu. Tas paredz fiksētu pagaidu muitas nodokli 3 EUR apmērā par katru vienību (preci) sūtījumā, kura vērtība kopumā nepārsniedz 150 EUR, ja:

- imports ir atbrīvots no PVN, jo preču piegādātājs izmanto importa vienas pieturas aģentūras (IOSS) režīmu, un ne vēlāk kā importa deklarācijas iesniegšanas brīdī importa dalībvalsts muitas iestādei ir norādīts piegādātāja vai tā starpnieka individuālais IOSS PVN identifikācijas numurs (PVN direktīvas 143. panta 1. daļa ca) punkts), vai;
- ja preces tiek nosūtītas pasta sūtījumos.

Piemēram, sūtījumā ir 1 zīda kleita un 2 vilnas kleitas. Ņemot vērā to atšķirīgās tarifu pozīcijas, sūtījumā ir divi atšķirīgi priekšmeti, un ir jāmaksā 6 EUR muitas nodoklis.

Piegādātājiem, kuri nebūs reģistrējušies IOSS režīmā, tiks piemērots ES kopējais muitas tarifs.

Ja muitas nodokļus, kas aprēķināti, piemērojot pagaidu vienkāršoto tarifa režīmu, dalībvalstij nav iespējams iekasēt, piemēram, resursu trūkuma vai citu objektīvu apstākļu dēļ, šis apstāklis būs jāņem vērā, izvērtējot, vai dalībvalsts būtu atbrīvojama no pienākuma nodot attiecīgo summu Eiropas Komisijas rīcībā.

Vienlaikus regula paredz arī uzraudzības un izvērtēšanas mehānismus. No 2026. gada 1. oktobra Eiropas Komisijai būs pienākums ik mēnesi uzraudzīt, vai nenotiek tirdzniecības plūsmu novirzīšana prom no IOSS režīma, lai izvairītos no fiksētā muitas nodokļa piemērošanas. Ja šāda novirzīšana tiks konstatēta, Komisija var ierosināt paplašināt vienkāršotā režīma piemērošanas jomu.

Papildus tam līdz 2027. gada 1. decembrim Eiropas Komisijai būs jāizvērtē, vai plānotā centralizētā Savienības IT infrastruktūra e-komercijas muitas nodokļu administrēšanai būs gatava darbībai līdz 2028. gada 1. jūlijam. Ja tā nebūs gatava, Komisija var ierosināt pagarināt pārejas vienkāršotā tarifa režīma piemērošanu arī pēc 2028. gada 1. jūlija.

Minētā regula tika publicēta 2026. gada 18. februārī. Tā stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc publicēšanas un būs piemērojama no 2026. gada 1. jūlija.

Latvijā un ārzemēs

Rakstu autore: Aija Lasmane

UIN deklarēšana ar 15% likmi

Kā jau ziņots iepriekš – ar 2026. gada 1. janvāri uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) maksātājs, kura dalībnieki ir tikai fiziskas personas, var izvēlēties piemērot alternatīvu 15% UIN likmi dividendēm, vienlaikus

piemērojot šādam dividendžu ienākumam iedzīvotāju ienākuma nodokli 6% apmērā.

Arī 2026. gadā UIN likme dividendēm ir 20%, un šādu likmi dividendēm var piemērot visi nodokļa maksātāji, t. sk. tie, kuriem ir tiesības izvēlēties, bet kuri neizvēlas par labu alternatīvajai UIN likmei – 15% par dividendēm. Tātad nodokļa maksātājs patstāvīgi var izvēlēties, kuru likmi piemērot. Ja nodokļa maksātājs izvēlas alternatīvo 15% UIN likmi, to attiecina uz visām taksācijas periodā aprēķinātajām dividendēm. Tādējādi taksācijas periodā (mēnesī), kurā aprēķinātas dividendes, nav pieļaujama abu UIN likmju – gan vispārējās 20% likmes, gan 15 % likmes – piemērošana dividendēm, bet drīkst piemērot tikai vienu likmi, proti, 15 vai 20%. Izvēloties no 2026. gada piemērot alternatīvo UIN 15% likmi, nav ierobežojumu, kura pārskata gada (no 2018. gada līdz 2025. gadam) gūtā peļņa tiek sadalīta dividendēs. Alternatīvā UIN 15% likme netiek attiecināta uz cita veida peļņas samazinājumu uzņēmumā (piemēram, izdevumiem, kas nav saistīti ar saimniecisko darbību), to piemēro tikai dividendēm. Piemērojot UIN 15% likmi, UIN aprēķināšanā piemēro nodokļa bāzi koriģējošo koeficientu 0,85.

Kā nodeklarēt UIN ar 15% likmes piemērošanu?

Tā kā pašlaik Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS) nav pieejama strukturēta datu forma, kurā būtu iespējams norādīt un automātiski aprēķināt UIN par dividendēm 15% apmērā, nodokļa maksātājs, kurš izvēlēties maksāt UIN par dividendēm alternatīvajā kārtībā, aizpilda EDS UIN deklarāciju tāpat kā līdz šim, ievērojot turpmāko:

1. norāda aprēķinātās dividendes UIN deklarācijas 1. rindā, un no tām tiek izrēķināts UIN 20% apmērā, piemērojot koeficientu 0,8;
2. patstāvīgi manuāli aprēķina UIN par dividendēm – piemēro 15% likmi ar koeficientu 0,85, kā arī patstāvīgi aprēķina nodokļa starpību, kāda veidojas, ja dividendēm piemēro alternatīvo likmi;
3. aprēķināto nodokļa starpību norāda UIN deklarācijas 25. rindā “Citas nodokli samazinošas summas”, t. sk. atšifrē norādāmo summu 25.1. rindā – ar tekstu “UIN samazinājums par dividendēm saskaņā ar UIN likuma 4.2 pantu”.

Nodokļa maksātājam jāņem vērā: tā kā samazinās aprēķinātā nodokļa summa par dividendēm, tad, piemērojot, piemēram, nodokļa atlaides par ārvalstī samaksāto nodokli (UIN deklarācijas 8. rinda),

atļaidē ziedotājiem (UIN deklarācijas 9.1. rinda) u. c. arī varēs norādīt mazākas summas nekā tad, ja UIN par dividendēm aprēķinātu pēc 20% likmes. Tātad, ja nodokļa maksātājs izvēlas dividendēm piemērot alternatīvo UIN 15% likmi, tam manuāli jāaprēķina UIN pirms UIN deklarācijas aizpildīšanas un atbilstoši aprēķinam summas jānorāda UIN deklarācijā. Aizpildot UIN deklarāciju, tajā norādāmās summas tiek aprēķinātas automātiski tikai tad, ja piemēro UIN 20% likmi, kā tas bijis līdz šim.

Raksta autore: Natālija Kīse

Igaunija pievienojas Pamatnolīgumam sociālajā jomā par pārrobežu attālināto darbu

Šā gada 1. februārī attiecībā uz Igauniju stājās spēkā Pamatnolīgums sociālajā jomā par pārrobežu attālināto darbu. Igaunija šo nolīgumu parakstīja 2026. gada 13. janvārī Tallinā.

Pamatnolīgums attiecas uz darbiniekiem pārrobežu situācijās, kuri bieži strādā attālināti no savas dzīvesvietas valsts darba devējam, kas atrodas citā valstī. Tas ir instruments, kam pateicoties, darba ņēmēji var palikt sociāli apdrošināti valstī, kurā ir reģistrēts viņu darba devējs, ja viņi savā rezidences valstī strādā mazāk nekā 50 % no darba laika un lielāko daļu darba laika pavada darba devēja valstī.

Uz doto brīdi divas no trīs Baltijas valstīm – Lietuva un Igaunija – ir pievienojušās Pamatnolīgumam, izņemot Latviju.

Plašāka informācija par Pamatnolīguma piemērošanu pieejama [šeit](#).

Raksta autors Edgars Hercenbergs

OECD / ESAO publicē jaunu rokas grāmatu savstarpējām saskaņošanas procedūrām (jeb MAP – mutual agreement procedure) – MEMAP (jeb Manual of Effective MAPs)

MEMAP tika publicēta ar mērķi uzlabot nodokļu noteiktību, palīdzot nodokļu administrācijām un nodokļu maksātājiem atrisināt pārrobežu nodokļu līgumu strīdus efektīvā, rezultatīvā un savlaicīgā veidā.

Pašreizējais izdevums ietver 59 nesaistošas labākās prakses, kas aptver dažādus sarežģītā MAP procesa aspektus. Tās tika izstrādātas tieši kompetento iestāžu, pamatojoties uz visu ieinteresēto pušu ieguldījumu un balstītas uz vairāk nekā desmit gadu pieredzi, apspriežot praktiskus jautājumus un administrējot BEPS 14. darbības minimālā standarta salīdzinošos novērtējumus.

2026. gada MEMAP ir strukturēta četrās galvenajās jomās: (i) strīdu novēršana un kompetentas iestādes organizācija; (ii) piekļuve MAP un vienpusējam dubultās nodokļu aplikšanas atbrīvojumam; (iii) divpusējas diskusijas un MAP arbitrāža; un (iv) kapacitātes veidošana un praktiski ieteikumi. Rokasgrāmatā pirmo reizi ir iekļautas detalizētas vadlīnijas un labākā prakse attiecībā uz MAP arbitrāžu.

MEMAP angļu valodā pieejama šeit: [Manual on Effective Mutual Agreement Procedures \(2026 Edition\) | OECD](#)